

Advies nr 23/2010 van 30 juni 2010

Betreft: Ontwerp van koninklijk besluit houdende modaliteiten voor de wettelijke medewerkingsplicht bij vorderingen door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten met betrekking tot elektronische communicatie.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van de heer Stefaan De Clerck, Minister van Justitie, ontvangen op 31/05/2010;

Gelet op het verslag van de heer Frank Schuermans;

Brengt op 30 juni 2010 het volgend advies uit:

A. Inleiding

1. De Minister van Justitie heeft op 31 mei 2010 aan de Commissie een advies gevraagd betreffende een ontwerp van koninklijk besluit houdende modaliteiten voor de wettelijke medewerkingsplicht bij vorderingen door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten met betrekking tot elektronische communicatie.
2. Dit ontwerp van koninklijk besluit verduidelijkt de samenwerking tussen de telecomoperatoren en de inlichtingen- en veiligheidsdiensten in het raam van de toepassing van:
 - artikel 18/7 van de Wet van 30 november 1998 (analoog aan artikel 46 bis van het WSV) betreffende de identificatie van de gebruiker en/of de elektronische communicatiedienst;
 - artikel 18/8 van de Wet van 30 november 1998 (analoog aan artikel 88 bis van het WSV) betreffende de opsporing en lokalisatie van telecommunicatie;
 - artikel 18/17 van de Wet van 30 november 1998 (analoog aan artikel 90 ter van het WSV) betreffende het afluisteren van telefoongesprekken.
3. Dit ontwerp van koninklijk besluit is nagenoeg identiek aan het ontwerp dat de Commissie analyseerde in haar advies nr. 29/2008 van 3 september 2008 over een ontwerp van koninklijk besluit houdende modaliteiten voor de wettelijke medewerkingsplicht bij gerechtelijke vorderingen met betrekking tot elektronische communicatie.

B. Analyse van het ontwerp van koninklijk besluit

B.1. Beschrijving van de observatie- en interceptieprocedures

Gemeenschappelijke regels voor de drie procedures (artikel 6 van het ontwerp van KB)

4. Teneinde te voldoen aan de medewerkingsplicht dienen de telecomoperatoren een "Coördinatieceel Justitie" (CJ) op te richten. De CJ's werden ingevoerd met het Koninklijk besluit van 9 januari 2003 (medewerking van de telecomoperatoren in het raam van de artikelen 46 bis, 88 bis en 90 ter van het WSV), en zijn samengesteld uit medewerkers van de operator (artikel 2 § 1 van het ontwerp van KB).
5. De leden van de CJ dienen, in het raam van de samenwerking met de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, in het bezit te zijn van een veiligheidsadvies (bedoeld in artikel 22 quinquies van de Wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de

veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen) (artikel 2 § 2 van het ontwerp van KB).

6. De telecomoperatoren nemen alle nodige veiligheidsmaatregelen om de gegevens die door hun CJ verwerkt worden te beveiligen en de vertrouwelijkheid ervan te waarborgen (artikel 2 § 4, 4de lid van het ontwerp van KB).
7. De communicatie tussen de CJ's en de inlichtingen- en veiligheidsdiensten gebeuren via beveiligde elektronische weg (artikel 6, 1ste lid van het ontwerp van KB), volgens de Europese standaardnormen die uitgevaardigd werden door het European Telecommunications Standards institute (ETSI) (artikel 8 § 3 van het ontwerp van KB), en volgens verschillende technische bepalingen (voorlopige functionele vereisten, synchronisatie van het uur, overbrengingstermijn) (artikelen 6 en 8 van het ontwerp van KB).
8. Zoals voor de bepalingen van het WSV voorzien de bepalingen van de Wet van 30 november 1998 (artikelen 18/7, 18/8 en 18/17) dat de inlichtingen- en veiligheidsdienst zelf (d.w.z. rechtstreeks) of via de telecomoperatoren (onrechtstreeks) kan overgaan tot onderzoeken betreffende elektronische communicaties.

Wat de identificatie van de gebruiker betreft (artikel 18/7) (artikel 3 van het ontwerp van KB)

9. Voor de operatoren van elektronische communicatienetwerken "aan wie nummeringscapaciteit werd toegewezen in het nationale nummeringsplan bedoeld in artikel 11 § 1 van de Wet van 13 juni 2005" (m.a.w. grosso modo de operatoren die ten minste telefoniediensten aanbieden):

de inlichtingen- en veiligheidsdienst heeft rechtstreeks toegang tot de databank met het klantenbestand van de bedoelde operator. Deze rechtstreekse toegang is beveiligd en genereert een logbestand (m.a.w. een logging van de toegangen tot de databank). De inlichtingen- en veiligheidsdienst zal de nodige fysieke en softwarematige maatregelen nemen om in een passend veiligheidsniveau te voorzien. (artikel 3 § 2 van het ontwerp van KB). De termijn van 12 maanden, voorzien in artikel 3, § 2, laatste lid lijkt wel een minimum. De Commissie beveelt aan loggegevens gedurende 10 jaar bij te houden.

Deze termijn van 10 jaar is gelijkaardig aan wat gebruikelijk is in de sociale sector en opgelegd wordt door de afdeling sociale zekerheid van het Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van en van de Gezondheid. Investeringsgewijs betekent dit slechts een kleine meerinspanning en deze termijn laat met veel meer zekerheid toe misbruiken nog op een nuttige manier te kunnen achterhalen tijdens een latere controle of inspectie.

10. Voor de operatoren van elektronische communicatienetwerken "aan wie geen nummeringscapaciteit werd toegewezen in het nationale nummeringsplan bedoeld in artikel 11 § 1 van de Wet van 13 juni 2005" (m.a.w. grosso modo de operatoren die andere diensten aanbieden zoals internet, radiocommunicatie,...):
 Meteen na ontvangst van de vordering delen de CJ's de gegevens in werkelijke tijd mee aan de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (artikel 3 § 1 van het ontwerp van KB).

Wat de opsporing en de lokalisatie van de gebruiker betreft (artikel 18/8) (artikel 4 van het ontwerp van KB)

11. Meteen na ontvangst van de vordering delen de CJ's de gegevens in werkelijke tijd mee aan de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (artikel 4 van het ontwerp van KB).

Wat het afluisteren van telefoongesprekken betreft (artikel 18/17) (artikel 5 van het ontwerp van KB)

12. Meteen na ontvangst van de vordering nemen de CJ's de maatregelen die noodzakelijk zijn om onmiddellijk elektronische communicatie, tijdens de overbrenging ervan, te doen afluisteren, er kennis van te nemen en op te nemen. De communicatie wordt in werkelijke tijd doorgestuurd naar de inlichtingen- en veiligheidsdienst (artikel 5 van het ontwerp van KB)

B.2. Analyse

13. De Commissie stelt tot haar genoegen vast dat de opmerking die zij maakte in punt 45 van haar advies nr. 20/2009 van 1 juli 2009 inzake het voorontwerp van wet en het ontwerp van koninklijk besluit inzake dataretentie, en het ontwerp van koninklijk besluit inzake de medewerkingsplicht hier werd gevolgd:

artikel 3 § 2 2de lid van het ontwerp van KB voegt toe "De inlichtingen- en veiligheidsdiensten nemen tevens de nodige fysieke en softwarematige maatregelen om een passend beveiligingsniveau te verzekeren

14. De Commissie stelt tot haar genoegen vast dat de opmerking die zij maakte in punt 39 van haar advies nr. 29/2008 van 3 september 2008 over een ontwerp van koninklijk besluit houdende modaliteiten voor de wettelijke medewerkingsplicht bij gerechtelijke vorderingen met betrekking tot elektronische communicatie, hier werd gevolgd:

artikel 2 § 4 van het ontwerp van KB somt de beroepsgegevens (en niet langer de privégegevens) op die de leden van de CJ's zullen moeten meedelen.

15. De Commissie stelt tot haar genoegen vast dat de opmerking die zij maakte in punt 29 van haar advies nr. 29/2008 van 3 september 2008 over een ontwerp van koninklijk besluit houdende modaliteiten voor de wettelijke medewerkingsplicht bij gerechtelijke vorderingen met betrekking tot elektronische communicatie, hier werd gevolgd:
- artikel 1 6° van het ontwerp van KB definieert de internetsector als "het geheel van operatoren van elektronische communicatienetwerker en verstrekkers van elektronische communicatiediensten die [...] (en niet langer als 'het geheel van natuurlijke en rechtspersonen die [...])".*
16. De Commissie vestigt niettemin nog de aandacht op deze definitie van "internetsector":
- Zij mag niet de "aanbieders en doorverkopers" omvatten zoals bedoeld in artikel 9 §§ 5 en 6 van de wet betreffende de elektronische communicatie (WEC). Artikel 9 § 7 van de WEC verschaft overigens een specifieke wettelijke basis om dit te doen (en zij is niet opgenomen in het hier onderzochte ontwerp van koninklijk besluit).
 - Zij zou moeten worden geschrapt wegens niet noodzakelijk (slechts één vermelding in artikel 9 van het ontwerp van koninklijk besluit).

OM DEZE REDENEN,

Is de Commissie van oordeel dat:

- Het ontwerp van koninklijk besluit tot regeling van de samenwerking tussen de telecomoperatoren en de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, hoewel in belangrijke mate geïnspireerd door het ontwerp van koninklijk besluit tot regeling van diezelfde samenwerking doch weliswaar met de gerechtelijke overheden, rekening heeft gehouden met de opmerkingen die door de Commissie werden geformuleerd in haar voormelde adviezen 29/2008 en 20/2009.

Gelet op de in onderhavig advies geformuleerde opmerkingen, verstrekt de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer een **gunstig** advies met betrekking tot de inhoud van het huidige ontwerp van koninklijk besluit mits rekening wordt gehouden met haar opmerkingen in de punten 9 en 16 van onderhavig advies.

Voor de Administrateur m.v.,

De Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Willem Debeuckelaere